

УЧОРА БУЛА ВІЙНА...

ФОТОРЕПОРТАЖ

"Млинівчани довго не вірили, що вони прийдуть. Навіть тоді, коли по обидва боки Ікви (біля урочища Хвороща та поблизу древнього Муравицького городища) вирости два наметових містечка. Але коли тихого надвечір'я біля кафе під назвою «Смачна курка» зупинився плямистий, схожий на жабу-ропуху бронетранспортер із хрестом на борту і з нього вибралися чолов'яги у німецькій уніформі, перехожі отетерили..."

12-13 стор.

УЧОРА БУЛА ВІЙНА...

«Трагічне літо 1941 року...» - під такою назвою проходив у Млинові Міжнародний воєнно-історичний фестиваль. Воєнно-історична реконструкція бою була приурочена трагічній 70-й річниці початку Великої Вітчизняної війни і увіковічненню пам'яті бійців 90-го прикордонного загону, який діяв у нашій місцевості. Прикордонники першими зустріли ворога і загинули смертю хоробрих.

Організатор фестивалю – громадська організація «Честь і Слава». Дійство відбувалося за підтримки ПП «Деметра» (Млинівський район, керівник – Ігор Олександрович Стельмащук), громадської організації «Український союз підводників», Благодійного фонду Андрія Шевченка, ЗАТ «Трускавецькурорт» і аероклубу «Одеса».

Довідково. Громадська організація «Честь і Слава» об'єднує клуби «172-ий стрілецький полк» (Червона Армія), «172-ий піхотний полк» (Вермахт), військово-історичний клуб «Цитадель» (Прикордонні війська), історико-патріотичні клуби воєнної реконструкції «Воїн» (Вермахт, Червона Армія), воєнно-історичний клуб «Вимпел» (Люфтваффе).

Реконструктори – так ще називають членів згаданих клубів. Їх об'єднує ідея відтворення образів червоноармійців, німецьких солдат. Саме це відтворення розпочинається, на перший погляд, із дрібниць – від гудзика на мундирі чи гімнастерці до підкови на чоботях чи черевиках. Одне слово – форма з усіма її елементами, спорядження мають відповідати зразкам воєнних часів. До речі, все це члени клубів виготовляють (а то й дістають різними шляхами) самотужки.

Реконструктори, а серед них є люди різних професій, віку, з різних міст України нерідко приймають участь у зйомках фільмів на воєнну тематику, тому зовні навіть схожі на акторів. Члени клубів – це, насамперед, колектив однодумців, котрих об'єднує не лише хоббі, а й історія. Всі звикли працювати єдиною командою, де здібності кожного учасника групи спрямовані на вдосконалення діяльності клубу. Тут культивуються бойове братство, єдність, взаємовиручка, здатність винести тягар усіх негараздів. Адже усім реконструкторам доводиться відтворювати події в умовах, наближених до бойових.

Сергій Бура, голова правління громадської організації «Честь і Слава»:

«...Яка вона, істинна історія, про яку написано стільки книг і на якій захищена не одна сотня дисертацій? Отримавши дві вищих освіти, я вивчав цей курс із різницею в 10 років, і навіть за цей короткий період

одні й ті ж історичні факти тлумачилися професорами прямо протилежно, а вони, либонь, і тоді, і тепер свято вірять в те, про що розповідають своїм студентам. А що ми самі знаємо про історію нашої країни, особливо періоду Другої світової війни? На це запитання ми і намагаємося відповісти...

Уся діяльність нашої організації була і буде спрямована на те, щоб максимально точно і справедливо, без усякого політичного забарвлення і кон'юктурщини відобразити (реконструювати) і показати людям події, які відбувалися в нашій країні в ті далекі часи з єдиною метою – не повторити помилок минулого...»

Млинівчани довго не вірили, що вони прийдуть. Навіть тоді, коли по обидва боки Ікви (біля урочища Хвороща та поблизу древнього Муравицького городища) вирости два наметових містечка. Але коли тихого надвечір'я біля кафе під назвою «Смачна курка» зупинився плямистий, схожий на жабуропуху бронетранспортер із хрестом на борту і з нього вибрався чолов'яга у німецькій уніформі, перехожі отетеріли. Але чи не найбільше були ошелешені ті, хто в той час у кафе підвечерював. Не в одного козарлюги стала поперек горла чарка, коли «фріци» зайшли у приміщення та ще й замість «гутен таг» привіталися на галицький манер. Кажуть, після того випадку дехто з пияків вирішив здатися німцям у полон і назавжди попрощатися зі спиртним...

Закінчення на 13 сторінці.

Закінчення. Початок на 12 сторінці.

Чим далі суботній день хилився до вечора, тим щільніше «німці» «окупували» Млинів. Щоправда, їх цікавили не стільки «млеко», скільки інші напої...

Тривожною була і ніч із суботи на неділю, особливо для мешканців Муравиці. Біля річки сновигали якісь примари, гриміли постріли, що час від часу переросли у гучну стрілянину. Бабусі крадькома хрестилися, собаки гавкали. Одне слово – картина була моторошною. Бо хоч усі знали, що все це дійство – лише гра, проте все було таким наблизеним до реальності – аж мурашки по шкірі пробігали...

Недільний день видався сірим і непривітним. Після недавньої грози (млинівчани жартували: чекали дощу і дочекалися німців) у повітрі висіла мряка. Щоправда, коли прибув перед запланованим на 14 годину «боєм» на «прикордонну заставу», рвучкий північний вітер розігнав вологу завісу. Сонцю так і не вдалося пробитися крізь густу пелену хмар, утім, як і автору цих рядків – у розташування військ.

- Стой, хто їдьот?! – як гриби після дощу виростили два міліціанти у формі воєнних часів і перегородили дорогу. Ось тобі й гра! «Ніззя» - і хоч плач...

Нарешті після коротких перемовин і спілкування із головним командиром Сергієм Бурею нарешті потрапили на «заставу». Тут тривають останні приготування до «бою». Обличчя «прикордонників» суворі і зосереджені. Серед чолов'ячих постатей зустрічаються й жіночі. На тендітних плечах – грубі солдатські плащ-накидки. На руках – пов'язки санінструкторів.

- Звідкіля ви, дівчатка? – запитую.

- С Одесси, - вимушено всміхаються. І від тих усмішок мимоволі аж серце стискається. Може, тому, що через дві години цим гарним молодичкам треба буде «загинуть смертю хоробрих...»

Зовсім по-іншому ведуть себе «німці». Вони впевнені в своїй перемозі, тому й зухвало веселі. А в інших навпаки – погляди якісь порожні, свинцеві...

Млинів, район Муравицького городища, 14 година дня. У цю пору древній пагорб був укритий тутешнім і приїжджим

людом, мов луг квітами. Уже відомий нам Сергій Буря бере до рук мегафона, коментує дійство.

Перший бій – повітряний. Навперейми німецькому коршуну, що скинув бомби на прикордонну заставу, виринає із-за хмар червонозоряний яструб. Починається запеклий поєдинок. Яструбок, демонструючи фігури вищого пілотажу, насідає на ворога (від отих «бочок», «штопорів» та «мертвих петель» глядачів аж у дрозж кидало, адже неподалік простяглася високовольтна електролінія).

На жаль, сили виявилися нерівними. Підбитий червонозоряний літак, випустивши сірий шлейф диму і здійснивши на прощання цілий каскад запаморочливих піруетів, зникає за лісом...

Розпочинається інший бій – наземний. Із західного берега Ікви кашляють фашистські міномети, лунають перші вибухи. Здіймається рушнична, кулеметна стрілянина, глухо озиваються знамениті «сорокап'ятки»...

Прикордонники чинять відчайдушний опір. Вони б'ються до останнього набою. Але гітлерівці насідають, мов сарана. Вони сунуть і від Хворощі, переправившись через Ікву надувними човнами, і зі старого мосту, використовуючи бронемашини. Із високої лугової трави виринають, мов чорти з болота, есесівці, парашутисти...

Один за одним падають у нерівному бою радянські бійці, йдуть у вічність і пам'ять...

- Ми реконструювали лише невеликий епізод тих страшних подій трагічного літа 1941-го року, - продовжує Сергій Буря. – Попереду тоді була ще вся війна – не лише з поразками, а й перемогами. Тому, перегорнувши разом із вами лише одну сторінку багатомної історії, ми хочемо нагадати, якою ціною дістався нам мир...

Що ж, учасники громадської організації «Честь і Слава», либонь, досягли поставленої мети. Багато млинівчан і гостей селища того дня немов би відчували на дотик події сімдесятирічної давнини. А ще – вклонилися подвигу і світлій пам'яті тих, хто не повернувся із страшної війни...

Василь ХУДИК.

На фото: під час дійства.

